IDA-TALLINNA KESKHAIGLA

AS Ida-Tallinna Keskhaigla
Ravi 18, 10138 Tallinn
Rg-kood 10822068
Tel 666 1900
E-post info@itk.ee
www.itk.ee

Katarakti ehk hallkae operatsioon

Käesoleva infolehe eesmärk on selgitada patsiendile katarakti ehk hallkae olemust, selle ravivõimalusi ja raviga kaasnevaid riske.

Haiguse olemus

Katarakt ehk hallkae tähendab silmaläätse hägustumist. Seda võivad põhjustada mitmed tegurid, nagu traumad, üldhaigused (diabeet) või muud silmahaigused. Katarakt võib olla ka kaasa sündinud. Kõige sagedamini on aga katarakti teke seotud vanusest tingitud ainevahetushäiretega, mille olemus pole tänapäeval lõplikult selge. Seetõttu ei tunta veel ka ühtegi ravimit, mille puhul oleks tõestatud katarakti ära hoidev või raviv toime. Seni on katarakti ainsaks tõhusaks raviks operatsioon. Katarakt on kõige levinum silmahaigus ja selle operatsioon vastavalt kõige sagedasem operatsioon silmakirurgias.

Silmaläätse hägustumine on järkjärguline protsess. Algstaadiumis ei pruugi see nägemist oluliselt häiridagi. Kas ja millal operatsiooni teostada, on tänapäeval valdavalt patsiendi elukvaliteedi küsimus. See tähendab, et patsient peab hindama, kui palju hallkae tema elulisi funktsioone häirib. Arst selgitab patsiendile operatsiooni perspektiivi ja riske ning patsient peab ise otsustama, kas ta soovib operatsiooni teostamist.

Operatsioon

Tänapäevane katarakti operatsioon tähendab silmaläätse eemaldamist ja selle asendamist kunstläätsega, mis ei vanane. Üldiselt asetatakse kunstlääts patsiendi enda läätse ,,kapslikotti". Pärast kae operatsiooni tekib 20%-l silmadel varem või hiljem läätsekapsli hägu, mistõttu nägemisteravus väheneb. Seda seisundit saab ravida spetsiaalse laseriga.

Katarakti operatsiooniga kaotab silm enamasti võime kohaneda. Eri kaugusel asetsevaid objekte ei näe patsient enam ühtmoodi teravalt. Kaugeid objekte hästi nägev kunstläätsega silm vajab seetõttu lähedal asuvate objektide vaatlemiseks (näiteks lugemiseks) prille.

Või vastupidi, kui kunstlääts on valitud nii, et patsient näeks ilma prillideta lugeda, siis läheb tal vaja prille kaugele vaatamiseks.

Katarakti operatsioon teostatakse mikroskoobi all ja enamasti kohaliku tuimastusega. Tavaliselt kasutatakse patsiendi enda läätse eemaldamiseks erilist ultraheliaparatuuri.

Pärast operatsiooni

Pärast operatsiooni vajab silm 4—5 nädalat järelravi silmatilkadega. Nägemine stabiliseerub lõplikul kujul alles 6—8 nädalat pärast operatsiooni. Seega ei ole enne selle aja möödumist otstarbekas uusi prille hankida.

Pärast kae operatsiooni tekivad kuiva silma kaebused (hõõrumis- ja torkimistunne, silmade vesitsus). Vajalik on regulaarselt kunstpisarate kasutamine vähemalt poole aasta jooksul pärast operatsiooni. Kunstpisarad on apteekides saadaval retseptita.

Operatsioonijärgse töövõimetuse perioodi pikkus sõltub otseselt patsiendi elukutsest.

Palun pidage meeles, et kui kataraktiga kaasnevad haigused (näiteks kollatähni degeneratsioon) on silmapõhja kahjustanud, ei pruugi ka ideaalselt teostatud katarakti operatsioon parandada silma

nägemisteravust!

Võimalikud tüsistused

Vaatamata hoolikalt teostatud operatsioonile ning adekvaatsele eel- ja järelravile ei ole kirurgiline ravi kunagi riskivaba.

- Võimalik on silma mädapõletik ning sellest tulenev püsiv nägemiskahjustus (ca üks juhtum 5000 operatsiooni kohta).
- Harva võib pärast operatsiooni tekkida nn pahaloomuline glaukoom või teisene glaukoom, mis tähendab silma sisevedeliku ringvoolu häirumist, põhjustades silma siserõhu järsu tõusu ja valu. Seisund nõuab operatiivset sekkumist ning võib põhjustada nägemise püsivat halvenemist.
- Väga harva võib katarakti operatsioon põhjustada silma sarvkesta kahjustust ehk keratopaatiat, mille tulemuseks on nägemisteravuse drastiline langus ja valu silmas. Seda seisundit saab ravida ainult sarvkesta siirdamisega.
- Katarakti operatsioon võib soodustada võrkkesta irdumist, mis on väga tõsine silmahaigus ja nõuab omakorda operatiivset ravi. Võimalik on ka verevalum klaaskehasse.
- Kaasnevad silmahaigused või üldhaigused (kõrgvererõhutõbi, suhkruhaigus, vere hüübimishäired) võivad soodustada operatsiooniaegse võrkkesta või klaaskeha verevalumi teket.

Enne operatsiooni

- Vajalik on perearsti konsultatsioon krooniliste haiguste ägenemise ja aktiivse põletiku välistamiseks.

Kui Te tulete katarakti ehk hallkae operatsioonile:

- Palume Teil enne operatsioonile tulekut kodus süüa-juua ning võtta oma igapäevased ravimid.
- Võtke ravimid kaasa ka ülejäänud päevaks.
- Tulge Ida-Tallinna Keskhaigla silmakliinikusse kokkulepitud ajaks.
- Üleriided jätke 0-korruse riidehoidu, jalga pange vahetusjalatsid.
- Riietuge mugavalt — operatsioonile lähete oma riietega.
- Registratuurist ei ole vaja läbi minna, tulge 3. korrusele ambulatoorsesse silmaosakonda.
- Osakonnas viibimine võib kesta kuni kella 16.00-ni.
- Einestada on võimalik silmakliiniku 4. korruse kohvikus.

Küsimuste korral ning lisateabe saamiseks pöörduge palun oma raviarsti või õe poole.

ITK532
Käesoleva infomaterjali on kooskõlastanud silmakliinik 01.01.2024. a